

У січні 2012 року сюди на пленер приїхали художники Антон Ковач (Ужгород), Ірина Шух (Молдова), Юлія Грачек (Київ), Валерій Шматько та Ірина Кравцова (Харків), Роман Третьяков (Керч), Олександр Шандор (Виноградово) та інші майстри пензля. Зупинилися вони у «Будинку художника»... Як оплату за гостинність господареві «Будинку художника» майстри пензля залишили 30 полотен.

Є в Синевирській Полянці і свій художник – **Рошко Ілля Михайлович**. Він став художником у зрілому віці під впливом краси довкілля. Особливо його приваблює гармонійна золота осінь. Близько 70 робіт Іллі Рошка зберігаються у сім'ях його семи дітей.

Із гордістю синевир-полянці вимовляють прізвища земляків: великого лісолюбця Івана Кочергана (1924–1994), закарпатської художниці Марії Біланін (1927–1995), науковця Юрія Тюха.

У цьому високогірному селі є все для повнокровної життєдіяльності його жителів (за останнім переписом – 2027 осіб): сільська рада, дві церкви (православний храм Покрови Пресвятої Богородиці, пам'ятка архітектури 1817 року; греко-католицький храм Покрови Пресвятої Богородиці, споруджений у 1999 році), школа I–III ступенів лікарська амбулаторія, відділення зв'язку, дитячий садок, лісництво. Сільська рада, яка була створена у далекому 1945 році, об'єднує окрім Синевирської Поляни, села Береги, Загорб (за переписом 2001 року тут проживало 75 осіб) та Свобода та ще й ряд присілків – Менчилівський (біля впадання однойменного потоку в Теремлю, це нижній кінець села), Перенизь (у Канчівському зворі), Верхня Буковинка (понад 1100 метрів над рівнем моря), Плашанки, Заріг, Осоня, Сакальова (найвища точка, де живуть сільчани – 1145 м над рівнем моря). Та найбільшу самоврядність проявляють тільки жителі Свободи.

Василь Міщанин, Іван Сенько

СВОБОДА

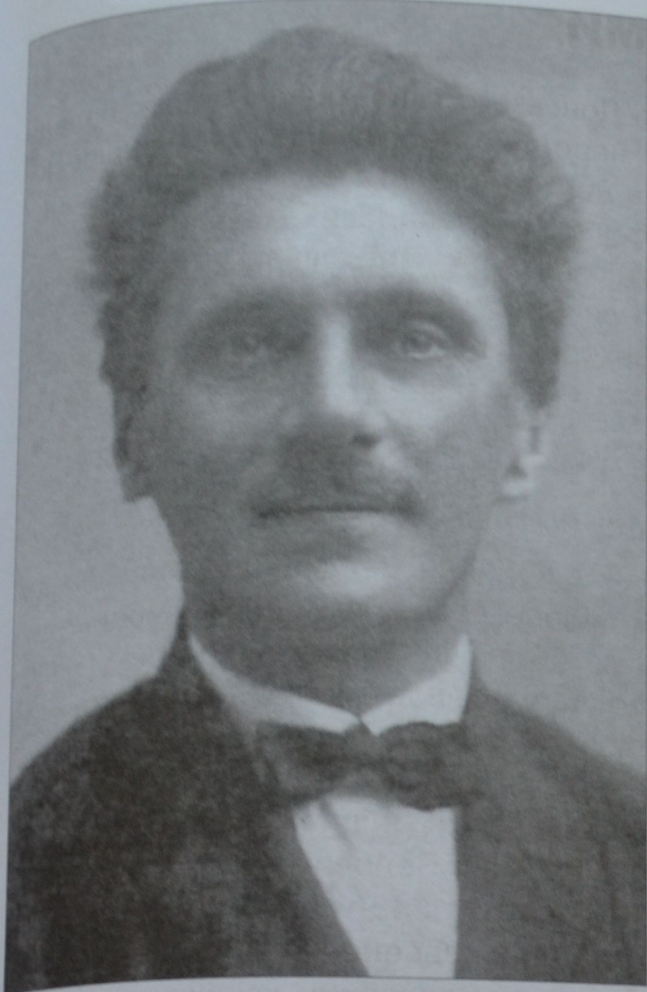
За народними переказами, освоювати місцевість біля витоків Теремлю почали прикарпатці, заснувавши Свободу (до 1970 року – присілок Синевирської Поляни). На користь такої версії промовляють назви сіл Слобода-Долинська, Слобода-Болехівська, Слобода-Рівнянська Івано-Франківської області. Слободу-поселення тут, куди панська влада із Долини не мала права й заглядати, а панська влада із Хуста не часто добиралася, сприймали символом волі-свободи.

У Свободі найвища точка, де ще є житлові будинки, – 1105 м над рівнем моря. Населення – 235 осіб.

У 1920-х роках тут збудували школу, бо ходити дітям до школи в Синевирську Полянку – відстань 7 км – було важкою справою. І в цій школі у Свободі у 1939–1944 роках вчив дітей Іван Іванович Скрябін.

Народився І. І. Скрябін у Воронежі в 1884 році. Свого часу закінчив філологічний факультет Харківського державного університету, а відтак і філософський факультет Московського університету, працював професором у Воронежській гімназії. У вирі громадянської війни емігрував із Росії, через Кіпр приїхав до Чехословаччини, там одружився, викладав у Карловому університеті в Празі.

Та через хворобу дружини, за рекомендаціями лікарів, які настоювали, що найкращі для неї ліки – це Карпатські гори і смерекові ліси, сім'я опинилася у с. Котельниця Воловецького району. У 1939 році вимушені були переїхати

І. І. Скрябін – батько, учитель

І. І. Скрябін – син, фізкультурник

в Синевирську Полянну, де у присілку Свобода Іван Іванович працював директором початкової школи, а його дружина Марія Войтихівна навчала дітей читати і писати, пізнавати і любити красу гірської природи, красу людей. У 1944 році вони переїхали в Хуст, викладали в Хустській середній школі.

У школі в Свободі вчився і син Скрябін Іван, який вписав яскраву сторінку в історію спорту Закарпаття та України. Він, майстер спорту Радянського Союзу з 1951 року, був головою федерації волейболу Закарпаття (1964–2006) та керівником республіканських семінарів з підготовки та перепідготовки тренерів і суддів з волейболу (1970–1980).

У 1997–2001 роках у Свободі, спільними зусиллями місцевих жителів, місцевої влади та Національного природного парку «Синевир» споруджено православний храм.

Василь Міщанин